LIITU

Lasten ja nuorten
liikuntakäyttäytyminen Suomessa

Eriarvoisuus lasten, nuorten ja nuorten aikuisten liikkumisessa

Johtava asiantuntija **Piritta Asunta**, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Likes
Apulaisprofessori **Mikko Huhtiniemi**, Jyväskylän yliopisto
Lehtori **Terhi Huovinen**, Jyväskylän yliopisto

Tausta

- Liikuntakäyttäytyminen yhdenvertaisuuden näkökulmasta -luvut

  Perheen sosioekonomisen aseman yhteys liikuntakäyttäytymiseen
  Asunta, P., Huhtiniemi, M., Huovinen, T., Hakonen, H. & Tammelin, T.

  Asuinpaikan yhteydet liikuntakäyttäytymiseen
  Huhtiniemi, M., Asunta, P., Huovinen, T., Hakonen, H. & Tammelin, T.

  Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen
  Huovinen, T., Asunta, P., Hakamäki, M., Huhtiniemi, M., Hakonen, H. & Tammelin, T.

- Yhdenvertaisuuden huomioimiselle vahva lainsäädännöllinen pohja:

  Perustuslaki (731/1999), Liikuntalaki (390/2015), Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014), Tasa-arvolaki (609/1986), Nuorisolaki (1285/2016), Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023), Ulkomaalaislaki (301/2004), Perusopetuslaki (628/1998)

Perheen sosioekonomisen asema

1) **Perheen taloudellinen tilanne** (erittäin hyvä, kohtalainen, huono) (3lk, 5lk, 7lk, 9lk, lukio)

2) **Perheen varallisuus** (Family Affluence Scale, FAS III) (3lk, 5lk, 7lk, 9lk)
Varallisuusluokat: alin 20 %, keskimmäinen 60 %, ylin 20 %

- tietokoneiden määrä
- autojen määrä
- oma makuuhuone
- ulkomaanmatkat
- astianpesukone

3) **Huoltajien koulutus**: korkein koulutus (lukio)

Sosioekonominen asema – perheen taloudellinen tilanne

Liikuntakäyttäytyminen	Alakoulu	Yläkoulu	Lukio
Itsearvioitu liikunta-aktiivisuus			
Urheiluseuratoimintaan osallistuminen			
Omaehtoinen liikkuminen			
Liikuntakerhoihin osallistuminen			
Ruutuaika			
Aktiivinen kulkeminen			

Eriarvoisuutta perheen taloudellisen tilanteen mukaan

Sosioekonominen asema – huoltajien koulutus

Liikuntakäyttäytyminen	Lukiolaiset	
	Naiset	Miehet
Itsearvioitu liikunta-aktiivisuus		
Urheiluseuratoimintaan osallistuminen		
Omaehtoinen liikkuminen		
Liikuntakerhoihin osallistuminen		
Ruutuaika		
Aktiivinen kulkeminen		

Eriarvoisuutta huoltajien korkeimman koulutustaustan mukaan

Itsearvioitu liikunta-aktiivisuus perheen taloudellisen tilanteen mukaan

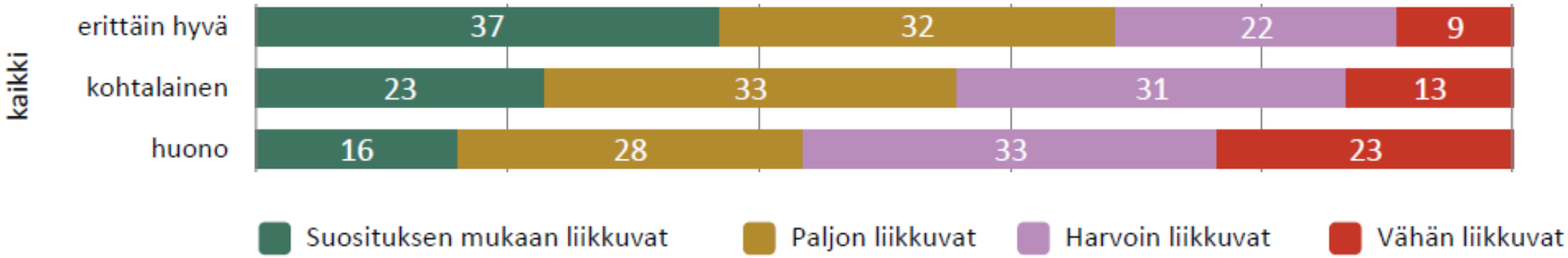

Heikossa taloudellisessa tilanteessa olevat lapset ja nuoret saavuttavat kaikissa ikä- ja sukupuoliryhmissä harvemmin liikkumissuositukset kuin hyvässä taloudellisessa tilanteessa olevat.

Vähän liikkuvia (0-2 pvä) on kaikissa ikä- ja sukupuoliryhmissä enemmän heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien ryhmässä.

Sosioekonominen asema

- Perheen taloudellinen tilanne eriarvoistaa liikkumiskäyttäytymistä.
- Sosioekonomisen taustan vaikutus vaihtelee jonkin verran eri ikä- ja sukupuoliryhmissä, esim.

Lukioikäiset naiset, joilla on korkeasti koulutetut huoltajat, harrastavat aktiivisemmin urheiluseuroissa.

Lukioikäiset, joilla on huono taloudellinen tilanne, liikkuvat opiskelumatkat aktiivisemmin.

Asuinpaikan yhteydet liikkumiskäyttäytymiseen

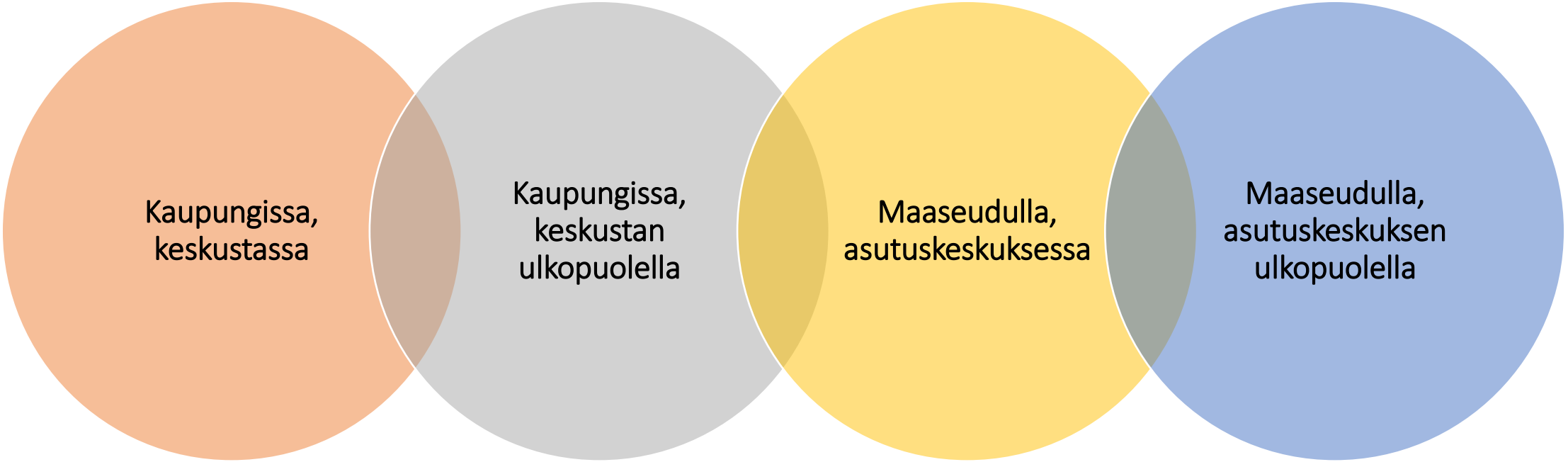

Asuinpaikka ja yhdenvertaisuus

Liikkumiskäyttäytyminen	Alakoulu	Yläkoulu	Lukio	Kaikki
Itsearvioitu liikunta-aktiivisuus				
Ruutuaika				
Urheiluseuratoimintaan osallistuminen				
Omaehtoinen liikkuminen				
Aktiivinen kulkeminen				
Koettu toimintakyky				
Liikkumisen esteet				

Eroja asuinpaikan suhteen

Urheiluseuratoimintaan säännöllisesti osallistuvien osuus (%)

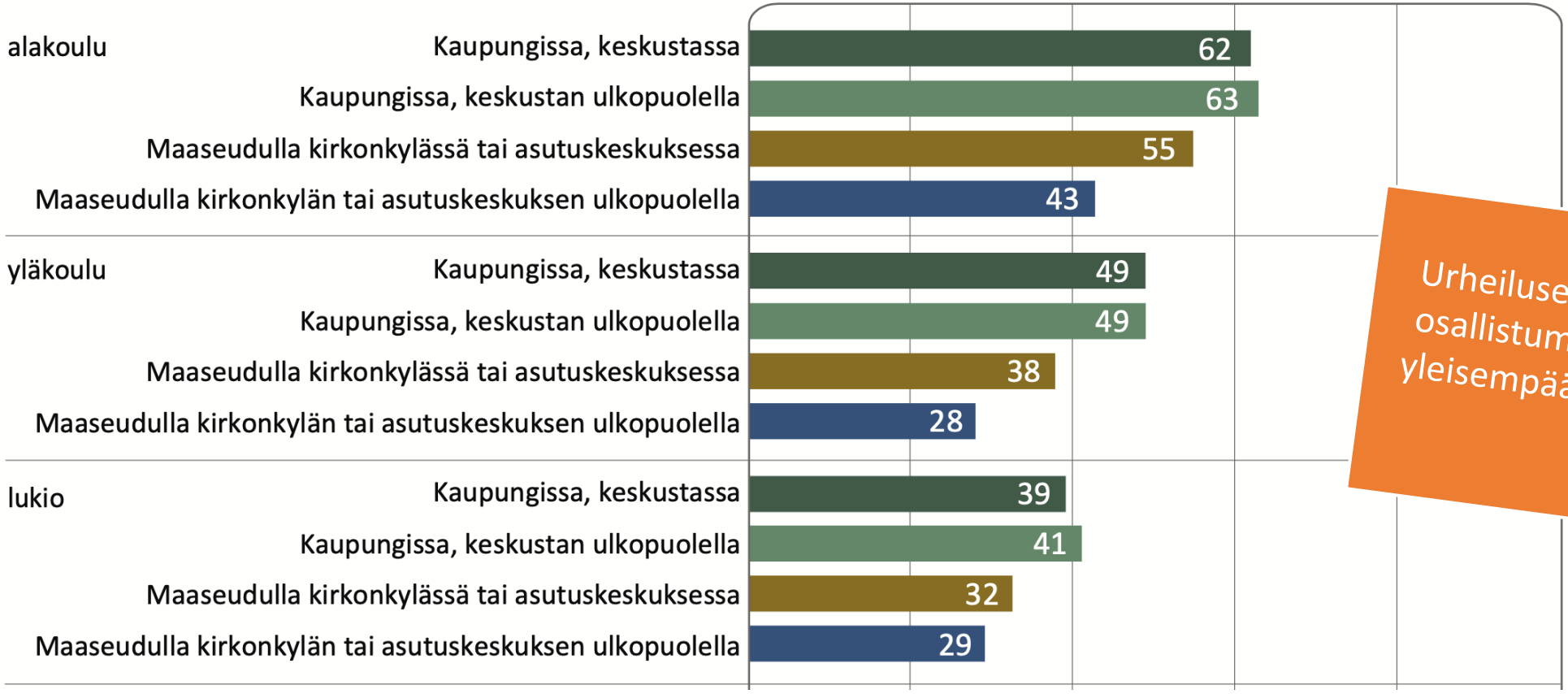

Urheiluseuratoimintaan osallistuminen selkeästi yleisempää kaupungissa.

Asuinpaikka vaikuttaa lasten, nuorten ja nuorten aikuisten liikuntakäyttäytymiseen useilla tavoilla

Liikkumissuositukset
Yläkoulu- ja lukioikäiset kaupunkilaiset liikkuivat enemmän kuin maaseudulla asuvat.

Ruutuaika
Maaseudun alakouluikäisillä liiallinen ruutuaika oli yleisempää verrattuna kaupunkilaisiin.

Urheiluseuratoiminta
Urheiluseuratoimintaan osallistuminen oli yleisempää kaupungeissa, erityisesti keskustan ulkopuolella.

Aktiivinen kulkeminen
Aktiivinen koulu- ja opiskelumatkojen kulkeminen oli yleisintä kaupunkien keskustoissa ja maaseudun asutuskeskuksissa.

Liikkumisen esteet
Maaseudulla asuvat kokivat enemmän liikkumisen esteitä.

Koettu toimintakyky
Kaupunkilaiset kokivat fyysisen toimintakykynsä paremmaksi kuin maaseudulla asuvat.

LIITU
Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa

Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen

Likes by jamk

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen

LIITU
Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa

- Ulkomaalaistaustaisia ovat henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla (Tilastokeskus)

- Tulokset suomenkieliseen (n= 953) ja ruotsinkieliseen (n= 320) kyselyyn vastanneiden peruskoululaisten ja lukiolaisten osalta.

    - Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoiden ja selkosuomenkieliseen kyselyyn vastanneiden osalta aineisto ei ollut edustava.

=> Tulevaisuudessa mahdollisuus vastata omalla äidinkielellä?

Likes by jamk

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

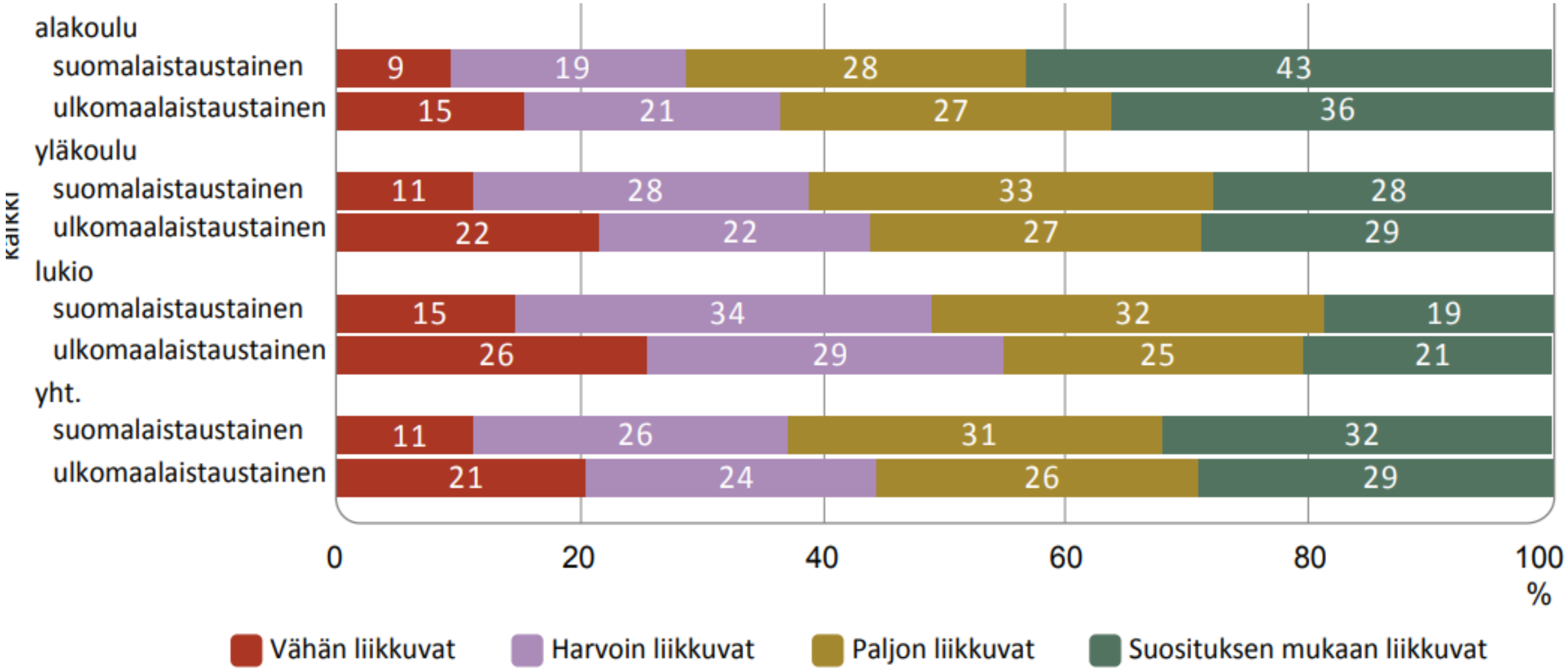

Suosituksen mukaan liikkumisessa ei suuria eroja suomalais- ja ulkomaalaistaustaisten välillä.

Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten ryhmässä vähän liikkuvien osuus huomattavan korkea.

Muita havaintoja

Liikunnan harrastaminen	Lapsen tai nuoren tausta		Lapsen tai nuoren tausta
Omaehtoisesti	**Suomalaistaustaiset (89 %)**	>	Ulkomaalaistaustaiset (76 %)
Urheiluseurassa aktiivisesti	**Suomalaistaustaiset (46 %)**	>	Ulkomaalaistaustaiset (38 %)
Koulun liikuntakerhossa	Suomalaistaustaiset (27 %)	<	**Ulkomaalaistaustaiset (39 %)**
Muiden tahojen kerhossa	Suomalaistaustaiset (18 %)	<	**Ulkomaalaistaustaiset (28 %)**

Ulkomaalaistaustaiset lapset ja nuoret kokevat huomattavasti enemmän liikunnan harrastamisen esteitä kuin suomalaistaustaiset.

- Suurin ero suomalaistaustaisiin nähden oli **liikunnan arvon kieltävien esteiden** yleisyys.

Yhteenveto

Sosioekonominen asema, asuinpaikka ja ulkomaalaistaustaisuus vaikuttavat merkittävällä tavalla liikuntakäyttäytymisen eri ulottuvuuksiin

- Heikommassa sosioekonomisessa asemassa lapset ja nuoret liikkuvat vähemmän
- Maaseudulla asuvilla enemmän haasteita liikuntakäyttäytymisen eri ulottuvuuksissa
- Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten ryhmässä paljon vähän liikkuvia

Tietokatveet

- Vähän liikkuvien lasten ja nuorten ryhmän tarkempi tarkastelu tarpeen
- Intersektionaalisuus (eri väestöryhmiin kuulumisen yhteisvaikutus) – monipuoliset taustakysymykset väestötutkimuksissa tärkeitä
- Erilaisten väestöryhmien tarkastelu, esim. seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, romani- ja saamelaistaustaiset, uskonto ja kulttuuri

Liikkumisen edistämiseksi on tärkeää tarjota edullisia, matalan kynnyksen liikunta- ja urheilumahdollisuuksia kodin tai koulun lähellä

LIITU
Lasten ja nuorten
liikuntakäyttäytyminen Suomessa

LIITU
Lasten ja nuorten
liikuntakäyttäytyminen Suomessa

Kiitos!

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

UKK-instituutti

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

VLN
VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd